

education

Department:
Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

KREITI YA 12

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

EXEMPLAR 2008

MEPUTSO: 100

NAKO: 2½ DIIRI

PALOMOKA YA MATLAKALA A DIPOTŠIŠO KE 5.

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le arotšwe ka dikarolo tše THARO e lego A,B le C.
KAROLO YA A: Ditaodišo
KAROLO YA B: Ditšweletšwa tša tirišano tše telele
KAROLO YA C: Ditšweletšwa tša tirišano tše kopana
2. Bala dipotšišo ka tlhokomelo gore o se hlhlathe.
3. Araba potšišo e TEE fela karolong ye nngwe le ye nngwe.
4. Thoma potšišo ye nngwe le ye nngwe letlakaleng la yona.
5. Ngwala ka bothakga le mongwalo wa go balega.
6. Taodišo e rulaganywe ka lenaneo la go swana le mmepe wa monagano goba lenaneo leo le ka go thušago go rulaganya. O tla fiwa meputso ya go rulaganya le padišišo.
7. Hlokomela morero le sebopego sa sengwalwa se sengwe le se sengwe go ya ka go fapana ga dinyakwa tša sona.
8. Dingwalwa ka moka di ngwalwe ka Sepedi.

KAROLO YA A: DITAODIŠO**POTŠIŠO 1**

Kgetha e TEE ya dihlogo tše di latelago gomme o ngwale taodišo ya botelele bja mantšu ao e ka bago a 250 go iša go a 300.

- 1.1 Lehono ke tsogile lefaseng leo le rego go nna, 'E ba yo o nyakago go ba yena.' Tšweletša dikgopolo tša gago. [50]

GOBA

- 1.2 Na bosenyi bo tla fokotšega bjang nageng ya gaborena ge bo dirwa le ke batho ba maemo le dirutegi? Hlaloša. [50]

GOBA

- 1.3 Go fedišwa ga thupa dikolong go hlola dipoelo tša fase ditlhahlobong tša marematlou. Na o kwana le kgopolo ye? Tia di lle. [50]

GOBA

- 1.4 Tekatekanyo ya bong e bonala e tliša diphetogo nageng ya Afrika-Borwa. Wena o reng? [50]

GOBA

- 1.5 Diokobatši di na le ditlamorago tša go se kgahliše. Tiiša kgonthe ya taba ye. [50]

PALOMOKA KAROLO YA A: 50

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**POTŠIŠO 2**

Araba potšišo e TEE go tše nne tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 120 go iša go a 150 (diteng fela).

- 2.1 O be o le leihlo la kuranta ya *Ntshebele* holong ya motse wa geno. Bjale ngwala **pego** yeo go yona o hlalošago ka fao moletlo wa go kgetha mmasebotsana o sepetšego ka gona. [30]

GOBA

- 2.2 O mongwaledi wa Lekgotlakemedi la baithuti sekolong sa geno. Ngwala **poledišano** gare ga gago le hlogo ya sekolo mabapi le go tliša didirišwa tšeo di tla dirišwago le ke baithuti bao ba sa itekanelago. [30]

GOBA

- 2.3 Le be le ile go boloka yo mongwe wa baithuti ba sekolo sa lena yo a hlokofetšego kotsing ya sefatanaga. Bjalo ka mogwera, o ile wa kgopelwa go bala **tša bophelo bja mohu** ka letšatši la poloko. Re alele tšeo di bego di tšwelela lenaneong leo. [30]

GOBA

- 2.4 O moetapele wa lekgotla la baithuti gomme o kgopetšwe go fa polelo moletlong wa go keteka letšatši la bafsa la 16 June. Ngwala **polelo** yeo o tlogo efa letšatšing leo. [30]

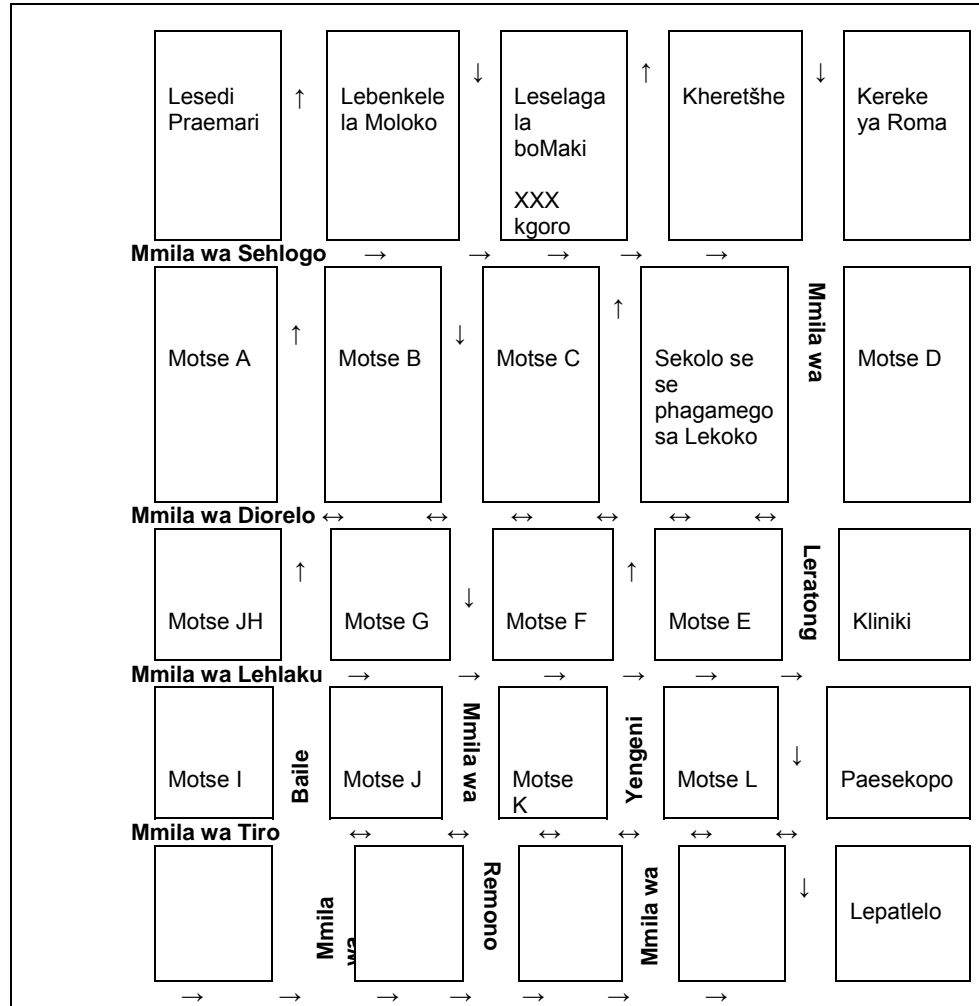
PALOMOKA KAROLO YA B: 30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA

POTŠIŠO 3

Araba potšišo E TEE go tše tharo tše di latelago. Botelele bja karabo ya gago e be mantšu a 80 go iša go a 100.

3.1 Ngwala **ditšhupetšo** tša go hlalošetša mothotsoko tsela ya go tloga leselageng go ya paesekopong a sepela ka mmila wa Sehlogo thwii! Go fihla go wa Leratong.

[20]

GOBA

3.2 O etetše Engelane la mathomo. Ngwalela mogwera wa gago molaetša wa **poskarata**.

[20]

GOBA

3.3 Motswadi wa gago ke moroki wa diaparo tša fešene tša basadi. Ngwala **papatšo** ya go ba le maatlakgogedi o bapatše kgwebo yeo.

[20]

PALOMOKA KAROLO YA C: 20

PALOMOKA YA TLHAHLOBO: 100